

GALERIA DZIAŁAŃ SMB „IMIELIN”

Ursynów jest dużą dzielnicą Warszawy, liczącą ok. 120.000 mieszkańców. Jego intensywna zabudowa rozpoczęła się w 1970 r. i trwa nieprzerwanie do dziś. Nazwa zaś jest wiekowa. Pochodzi od rodzowego przydomka Juliana **Ursyn** Niemcewicz – poety, pisarza, żołnierza, polityka - wybitnej postaci naszej historii. W 1822 r. kupił on podwarszawski folwark „Rozkosz”, który przemianował na „Ursynów”. Chłopi okolicznych wsi nie od razu zaakceptowali zmianę i przekornie przekreślali ją na „Rusinów”, co irytowało pana Juliana. Przewisko nie było przypadkowe. Niemcewicz urodził się i spędził dzieciństwo w Skokach nad Bugiem, leżących w... Białorusi. Stoi tam jeszcze dwór, który był jego gniazdem rodzinnym. Związek anegdotyczny, ale prawdziwy.

Jedna trzecia mieszkańców Ursynowa ma wykształcenie wyższe, połowa średnie. Wśród nich jest wielu intelektualistów, pisarzy, poetów, dziennikarzy, artystów sceny, artystów-plastyków, muzyków, kompozytorów itp. Ten fakt automatycznie wymusił animację życia kulturalnego. Powstawało z trudem, ponieważ to specyficzny rodzaj działalności wynikający z niewytłumaczalnej potrzeby duchowej. Przynosi zyski niewymierne, lecz nie finansowe. Stopniowo, pod mecenatem spółdzielni mieszkaniowych i urzędów centralnych, pojawiały się ośrodki kultury, kluby, biblioteki, czytelnie, galerie. W 1990 r. nastąpiła transformacja ustrojowa. Przyniosła wiele zmian i nowinek – także niekorzystnych. Kilka placówek kulturalnych zniknęło z mapy Ursynowa. Pozostałe powoli adaptowały się do nowych warunków.

Galeria jakich niewiele

Jedną z nich jest GALERIA DZIAŁAŃ Spółdzielni Mieszkaniowo-Budowlanej „Imielin”. Bez przesady można stwierdzić, że to miejsce szczególne, nie tylko w skali Ursynowa i Warszawy, ale również kraju. Od chwili powstania, tj. od piętnastu lat kieruje nią wybitny artysta-plastyk Jacek Ojda. Dzięki jego silnej indywidualności, wytrwałej pracy, cierpliwemu dążeniu do wytyczonych celów GALERIA DZIAŁAŃ stała się placówką unikalną. Charakteryzuje ją oryginalność i niepowtarzalny klimat twórczy. Jest wymieniana w najważniejszych krajowych i światowych katalogach sztuki współczesnej. To dominujący kierunek, co nie znaczy, że jest zamknięta dla innej tematyki.

Każdy rodzaj sztuki może tu zaistnieć pod warunkiem, że jest interesujący i wnosi nowe wartości. Dlatego orientacja programowa Galerii Działań nie jest związana z jednym środowiskiem, czy pokoleniem artystycznym. Do chwili obecnej odbyło się tu blisko 560 wystaw i prezentacji, w tym ok. 170 ekspozycji i działań artystów zagranicznych.

Profesor. Zbigniew Makarewicz z wrocławskiej ASP objaśnia wystawę swoich projektów

Prof. Jan Rylke, autor wystawy „Widoki Warszawy” w czasie realizacji działania pod tym samym tytułem

Z ważniejszych należy wymienić:

- w 1988 r. ogólnopolską wystawę pt. *Struna* (22 artystów) oraz wystawę, pokazy wideo, akcje performance i odczyty pt. *Artyści wobec sytuacji sztuki współczesnej* (27 artystów z Kanady, USA, Belgii, Polski);

- w 1989 r. wystawa *Cały świat to teatr* (artyści z 35 krajów);

- w 1990 r. wystawa *Wszechświat* (artyści z 26 krajów) oraz festiwal performance i wideo *Interscop* (artyści z 15 krajów);

- w 1991 r. Międzynarodowy Festiwal performance *Czas Obecny – Historia Opowiadana* (artyści z 19 krajów) prezentacje odbyły się w Sopocie, Gdańsku, Szczecinie, Lublinie, Radomiu, Legionowie, Krakowie, Wrocławiu;

- lata 1993-1994 wystawa *Poezja konkretna* (artyści z 20 krajów), poza Galerią Działań zaprezentowano ją w miastach: Ustce, Białej Podlaskiej, Łowiczu;

- w 1997 r. przygotowana w Galerii Działań wystawa polskiej książki artystycznej pt. *Na orbicie dryfującej książki* była eksponowana w Kassel (Niemcy) w czasie prezentacji światowej sztuki *Documenta X*, a następnie w 1998 r. w Budapeszcie i w 1999 r. w Sztokholmie, w czasie festiwalu *Sztokholm – stolica kulturalna Europy* ;

- w 1999 r. Międzynarodowy Festiwal Sztuki *Nowe twarze Azji* (artyści z Singapuru, Chin, Tajlandii, Indii, Japonii);

Nowe twarze Azji. Publiczność obserwuje performance Jansong Lim Eng Hwa z Singapuru

- w 2001 r. *Wieczór Performance Francuski*

- 2001/2002 r. Międzynarodowa Wystawa Rysunku *W środku oka sztuki* (artyści z 26 krajów);

- w 2002 r. festiwal *Interakcje* (artyści z Tajlandii, Polski, Indii, Izraela);

- w 2003 r. festiwal *Interakcje* (artyści z USA, Finlandii, Indonezji, Szwecji, Polski)

- w 2004 r. festiwal *Interakcje* (artyści ze Szwecji, Indii, USA, Polski)

- w 2005 r. Międzynarodowy Festiwal Sztuki – *Interakcje* (artyści z Anglii, Białorusi, Francji, Polski)

Poza imprezami z udziałem artystów zagranicznych, odbywają się tu interesujące, cykliczne wystawy np. wspólne ekspozycje studentów i ich profesorów z Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, Poznaniu, Gdańsku, Łodzi, Wrocławiu.

Inicjatywy i przedsięwzięcia

Przy Galerii Działań istnieje Pracownia Sztuki Dziecka. Prowadzi ją artystka-plastyk Irena Moraczewska. To jedna z najważniejszych placówek edukacji artystycznej dzieci i młodzieży w Polsce. Powstają tu:

ceramika, małe formy rzeźbiarskie, witraże, batik, rysunki, obrazy, grafika, kompozycje przestrzenne. Prace te były nieraz prezentowane w kraju i za granicą m. in. w Galerii Rady Europejskiej w Stuttgarcie, w Muzeum Lincoln w Waszyngtonie, w gmachu polskiego Sejmu

Wystawa Pracowni Sztuki Dziecka w Galerii Działań (2003)

We wszystkich najważniejszych konkursach sztuki dziecka – w Europie, od Hiszpanii po Macedonię i tak egzotycznych krajach jak Japonia, Tajlandia, Iran, Egipt i inne – młodzi artyści z Pracowni zdobywają liczne nagrody i wyróżnienia.

Edukacja artystyczna jest przenoszona dalej, bliżej młodzieży. „Obecność Galerii Działań w szkołach” – tak nazywa się cykl warsztatów twórczych prowadzonych przez artystów-plastyków, pracowników naukowych Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, artystów-fotografików i innych.

Autorzy wystaw spotykają się z uczniami, demonstrują w zapisach wideo i slajdach swoją twórczość, dyskutują.

Wystawa Pracowni Sztuki Dziecka w Galerii Działań (2004)

W Galerii Działań powstała też inicjatywa zakładania (gdzie istnieją warunki) stałych ekspozycji plastycznych. Tak powstała Szkolna Galeria Sztuki przy Liceum Ogólnokształcącym nr 109 i Kolekcja Sztuki w budynku biurowym Spółdzielni Mieszkaniowo-Budowlanej „Imielin”.

W salach Galerii organizowane są seminaria dla nauczycieli, kierowników placówek kulturalnych, młodzieży licealnej, które mają charakter cykliczny jak np. *Wychowanie przez sztukę*. Odbłyły się już w latach 1993, 1995, 1997, 1998, 1999, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005 (XIV Seminarium). Szkolenia te przeprowadzane w niekonwencjonalnej formie, cieszą się dużym powodzeniem wśród nauczycieli i animatorów kultury. Będą kontynuowane w latach następnych. Realizowane są również seminaria okolicznościowe jak np. w 2000 r. pt. *Tożsamość*

kultury – marginesy polskiej transformacji dotyczące modeli współczesnej kultury i działalności placówek kulturalnych na Ursynowie.

Równolegle jest prowadzony cykl odczytów dla młodzieży szkolnej pt. „Terytoria sztuki współczesnej”. Prelegentami są krytycy sztuki, artyści, naukowcy, pisarze, aktorzy.

W Galerii regularnie odbywają się praktyki studentów Wydziału Pedagogicznego Uniwersytetu Warszawskiego.

Jest miejscem warsztatów fotograficznych, prowadzonych przez uznanych polskich fotografów. Zajęcia teoretyczne są połączone z praktycznymi. Finałem każdego szkolenia jest wystawa zdjęć wykonanych przez uczestników na zadany temat np. „Jeden dzień Ursynowa”, „Moje najbliższe otoczenie”, „Świat wokół mnie”.

Warsztaty fotograficzne prowadzi m.in. znany artysta-fotografik Andrzej Zygmuntowicz.

Inną formą integracji działalności artystycznej i edukacyjnej, w której ma udział Galeria, stały się imprezy z cyklu „Imielińskie Spotkania Artystyczne Lecę – Gram” (miały już miejsce w latach 1994, 1995, 1996, 1997, 1999, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005). Dotąd było ich 10 i planowane są dalsze. To rodzaj imprez ludycznych, w czasie których odbywają się spektakle Teatru Jednego Aktora, prezentacje szkolnych programów poetyckich i teatralnych, turnieje młodych poetów, warsztaty twórcze, akcje artystyczne, rysowanie portretów mieszkańców Ursynowa, spotkania z ludźmi literatury, prezentacje różnorodnej twórczości, konkursy latawców itp.

Specjalne miejsce zajmują działania angażujące młodzież naukowo i intelektualnie, jak np. akcja oznaczania i klasyfikowania starych drzew Ursynowa, czy lokalizacji głązów narzutowych.

Ich pokłosiem są wystawy fotografii i trwały ślad w postaci map i opisów wykorzystywanych później przez lokalne organizacje ekologiczno-przyrodnicze.

Wystawa po akcji oznaczania najstarszych drzew

Rok zamykają pokazy sztuki użytkowej i projektów wnętrz mieszkalnych. Również w grudniu odbywają się wystawy połączone z aukcją prac artystów.

Kilka razy odbyły się interesujące spotkania pt. „Galeria z mojego domu”, na których zaproszeni pracownicy naukowcy Muzeum Narodowego w Warszawie omawiali i oceniali bibeloty i

przedmioty artystyczne przyniesione przez mieszkańców Ursynowa. To jeden z oryginalnych, charakterystycznych dla Galerii Działań symptomów kulturowej aktywności – kontakt sztuki z życiem codziennym..

Ze sprawdzonych tu doświadczalnie metod popularyzacji i edukacji artystycznej, szczególnie sztuki współczesnej chętnie korzystają regionalne ośrodki kultury. Galeria zapraszana jest przez samorządy lokalne do organizacji przedsięwzięć artystycznych jak np.:

- Festiwal Sztuki (Staszów 1992 r., Grójec 1993 r.)
- Noc Sztuki (Biała Podlaska 1996 r.)
- Ogólnopolskie Warsztaty Artystyczne – Wieluń 1997 r.
- Festiwal Sztuki Najnowszej – Łowicz 1998.
- Poezja konkretna w Ustce i B Podlaskiej (1999 r.)
- Międzynarodowy Festiwal Sztuki – Interakcje, Piotrków Trybunalski (1999-2005 r.)

Działalność placówki jest przedmiotem prac magisterskich i doktorskich (również za granicą).

Galeria może się poszczycić pięcioma artystycznie opracowanymi publikacjami dokumentującymi jej działalność oraz katalogiem „Poezja konkretna”.

W uznaniu zasług placówka została wyróżniona:

- Dyplomem Ministra Kultury i Sztuki za działalność na rzecz upowszechniania kultury (1995 r., 1998 r. i 2003 r.)
- Medalem Wojewody Warszawskiego (1998 r.)
- Medalem Związku Polskich Artystów Plastyków (1999 r.)
- Medalem „Cztery Wieki Stołeczności Warszawy” (2002 r.)

Spotkania muzyczne

Kończąc (nie wyczerpujący tematu) opis bogatego programu pracy Galerii Działań nie można pominąć edukacji muzycznej. Właśnie ten subtelny rodzaj sztuki niejako „wymusił” powyższy opis przedsięwzięć na polu plastyki. To tło, które lepiej pozwoli zrozumieć znaczenie występów w tym wyjątkowym (nie tylko dla mieszkańców Ursynowa) miejscu.

Koncert kompozytorski studentów warszawskiej Akademii Muzycznej im. F. Chopina z klasy profesora Stanisława Moryto.

Od wielu lat, kilka razy w roku odbywają się w Galerii kameralne imprezy muzyczne – m.in. koncerty z cyklu „Na każdą pogodę” często z udziałem wybitnych lektorów i uzdolnionych wykonawców jak np. Elżbieta Tarnawska i jej wychowankowie, absolwenci warszawskiej

Akademii Muzycznej im. F. Chopina, laureaci nagród krajowych i międzynarodowych. Cieszą się dużym powodzeniem i część publiczności to wierni słuchacze. Są wymagającymi odbiorcami. Przywykli, że występujący tu artyści prezentują mistrzowski poziom, bez względu na zaawansowanie w karierze zawodowej. Koncerty odbywają się zawsze w scenerii aktualnej wystawy plastycznej, co podkreśla spójność rodzajów sztuki. Bliska współpraca z Akademią Muzyczną im. F. Chopina w Warszawie umożliwia rozpoznanie, wyróżniających się artystów i zespołów. Dzięki temu np. mogły zaistnieć cykliczne *Koncerty Kompozytorskie* w wykonaniu studentów wyżej wymienionej Akademii. Kiedy zbliża się Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny im. F. Chopina zawsze (przed i po konkursie) występują w Galerii uczestnicy tego niezwykłego wydarzenia. To nie lada okazja dla miłośników twórczości Chopina. Regularnie są organizowane letnie warsztaty muzyczne dla młodszych dzieci pod nazwą *Szukamy muzyki wokół nas*. Ma tu swoją stałą siedzibę Szkoła Muzyczna I Stopnia im. Józefa Turczyńskiego. Niezależnie, indywidualne nauczanie gry fortepianowej prowadzi doskonała pianistka i pedagog – pochodząca z Odessy – Natasza Kubin.

Długa jest lista artystów, którzy gościli w Galerii Działań. Ograniczę się do kilku reprezentatywnych nazwisk. Występowali tu m. in. przedstawiciele starszego, dojrzałego pokolenia muzyków: Marian Borkowski i Stanisław Moryto kompozytorzy, profesorowie warszawskiej Akademii Muzycznej; pianista Waldemar Malicki (uznawany za najlepszego polskiego kameralistę). Liczną grupę stanowią młodzi, utalentowani, zwykle wyróżnieni specjalnymi stypendiami, zdobywcy nagród w konkursach muzycznych, jak np. pianiści: Yameng Huang (Chiny), Peter Petrow (Bułgaria), Eliska Gazdova (Czechy), Sana Villerusha (Łotwa), Eun Joo Chung (Korea Południowa), Maria Gabryś i Radosław Sobczak (Polska) oraz kompozytorzy – Lee Mi-Jin (Korea Południowa), Weronika Ratusińska, Piotr Wróbel, Jan Duszyński, Miłosz Bembinow, Mariusz Łapiński (wszyscy z Polski).

Wśród plejady zagranicznych artystów nie zabrakło wychowanków Białoruskiej Akademii

Muzycznej z Mińska. W 1995 i 2004 r. wystąpił z recitalem Andrey Ponochewny, który jest zaliczany do najbardziej utalentowanych pianistów młodego pokolenia, a w 2000 r. – Jurij Blinow. Obydwaj byli uczestnikami Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Fryderyka Chopina i ich koncerty zostały niezatarte wrażenia.

Recital Andrey'a Ponochewnego

Tekst i fot.: Jerzy R. Bojarski

Autor – publicysta i fotoreporter – współpracuje od wielu lat z prasą lokalną i krajową. Jest laureatem Nagrody Rady Gminy Warszawa-Ursynów w 2001 r. za „całokształt dorobku w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury”. Został wyróżniony przez Ministra Kultury Odznaką „Zasłużony Działacz Kultury” i Medalem „Struna” Galerii Działań „za bezinteresowne wspieranie wartości sztuki”. Członek Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich od 1991 r.